

BEKÆMPELSE AF STANKELBENLARVER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det er kun muligt at bekæmpe larverne i efteråret.

I dette efterår er der i slutningen af august og begyndelsen af september set æglæggende stankelben i græs flere steder. Der skal derfor tages stilling til bekæmpelsesbehovet mod larverne. Angreb af stankelben opdages oftest først om foråret ved begyndende vækst. Alle afgrøder angribes, men majs og ærter er mest robuste for angreb.

Larverne er mest udbredt på humus-, sand- og marskjorder. Normalt findes der flest stankelben i 2. og 3. års græsmarker, der har været afgræsset. Stankelben foretrækker kort græs til æglægning. Antallet af larver kan fastlægges ved uddrivning med saltvand. Se nedenfor.

MINDRE ANVENDELSE TIL AVAUNT

Kun Avaunt er godkendt til bekæmpelse af stankelbenlarver. Avaunt er godkendt til mindre anvendelse i græs, kløvergræs og frøgræs med brug af 0,45 l/ha om efteråret. [Brugsanvisningen for mindre anvendelse af Avaunt](#) skal printes ud og opbevares. Sprøjtning skal ske i en mild periode ved en nattemperatur over 5 °C fra omkring medio oktober.

Der foreligger kun 3 udenlandske forsøg fra Tyskland med bekæmpelse af stankelben med Avaunt. Der er i de 3 forsøg opnået 93, 89 og 39 procent effekt. Se nærmere i [Plantenyt 1898](#). Nedenfor er omtalt Landsforsøg fra i år.

Avaunt virker ved, at larverne skal æde af behandlede blade. Larverne i jorden skal således ikke rammes. I de tyske forsøg er der anvendt 300 l/ha, fordi det vurderes at være behov for meget vand for at nå igennem græsset og ned i overfladen af græsset. Min. 200 l vand og gerne 300 l anbefales derfor. Jo større græstæppe jo mere vand anbefales.

SALTVANDSMETODEN

Der findes ingen let måde at afgøre behovet for bekæmpelse på.

Mængden af larver kan fastlægges ved uddrivning af stankelbenlarverne med en saltvandsopløsning fra omkring medio oktober. Vær opmærksom på, at larverne om efteråret kun er omkring 1 cm. Et ca. 20 cm langt rør med kendt diameter bankes ca. 5 cm ned i jorden og fyldes herefter med en saltopløsning (1 kg salt til 5 l vand). Saltvandet får larverne til at drive op til jordoverfladen efter ca. 10 min., hvor de kan tælles. Anvendes et rør med en diameter på 11,5 cm, er det undersøgte areal 1 dm² – dvs. 1 larve pr. rør = 100 larver pr. m². Undersøg 10-15 steder diagonalt i marken.

I litteraturen angives nedenstående bekæmpelsestærskler. I Tyskland anvendes tærsklen 300 larver/m² i græs om efteråret. I Danmark er det tidligere skønnet, at tærsklerne ligger lavere jævnfør tabel 1.

Tabel 1. Bekæmpelsestærskler for stankelbenlarver efterår og forår

Afgrøde	Larver pr. m ² , tærskel fra litteraturen	Larver pr. m ² , tidligere skønnet dansk tærskel
<i>Undersøgelse om efteråret</i>		
Græs	300	150
Majs (det kommende forår)	40-50	100
Vårsæd (det kommende forår)	150	75
Roer (det kommende forår)	40-50	20
<i>Undersøgelse om foråret</i>		
Græs	100	50
Majs	20	30
Vårsæd	50	25
Roer	20	10

Jysk Landbrugsrådgivning har i foråret 2014 lavet en [video](#), hvor uddrivning af stankelben via saltvandsmetoden vises.

LANDSFORSØG MED BEKÆMPELSE AF STANKELBENLARVER

I efteråret 2014 blev der anlagt 3 Landsforsøg med bekæmpelse af stankelbenlarver i kløvergræs forud for vårbyg. Se tabel 2. Formålet er at undersøge effekten af Avaunt ved anvendelse efterår eller forår. Desuden er det undersøgt, om nedvisning af kløvergræsafrøden reducerer angrebene af stankelbenlarver, da fødegrundlaget for larverne herved måske reduceres. Det er ikke muligt at se klare forskelle mellem behandlingerne i forsøgene. Der blev ikke høstet udbytter i vårbyggen i forsøgene. Det er nødvendigt at lave flere forsøg for at kunne vurdere effekterne af de forskellige behandlinger.

Tabel 2. Landsforsøg i 2014/2015 med bekæmpelse af stankelbenlarver. Kløvergræs som forfrugt, pløjet i foråret og sået vårbyg

Vårbyg	Forsøgs-lokalitet	Stankel-benlarver medio oktober ¹⁾	Primo november	Medio maj		
			Stankel-benlarver per m ²	Plante-bestand karakter 0-10 ²⁾	Plante-bestand planter per m ²	Blad-areal pct. bort-gnavet
1. Ubehandlet	Fsg 1.	160	60	6	117	23
	Fsg. 2.	206	120	8	165	8
	Fsg. 3.	288	55	9	-	5
	<i>Gns.</i>	218	78	8	141	12
2. 0,45 l/ha Avaunt, ultimo oktober	Fsg 1.	-	25	6	135	25
	Fsg. 2.	-	190	8	170	8
	Fsg. 3.	-	25	10	-	0
	<i>Gns.</i>	-	80	8	152	11
3. 3 l/ha Glyfonova Plus + 0,15l/ha Agropol+ 2 l/ha Ammoniumsulfatopl. ultimo oktober	Fsg 1.	-	5	8	167	5
	Fsg. 2.	-	135	8	157	6
	Fsg. 3.	-	85	10	-	0
	<i>Gns.</i>	-	75	9	162	4
4. 0,45 l/ha Avaunt, forår ved beg. vækst (2-3 uger inden ompløjning)	Fsg 1.	-	15	9	162	13
	Fsg. 2.	-	60	7	167	6
	Fsg. 3.	-	100	10	-	0
	<i>Gns.</i>	-	58	9	165	6

¹⁾ Forud for anlæg af forsøg

²⁾ Karakter er 0-10, hvor 0 = ingen planter og 10 = 100 pct. plantebestand

Billede 1. Store stankelbenlarver fotograferet i maj.

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.